

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลละลมใหม่พัฒนา

อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลละมใหม่พัฒนา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลละมใหม่พัฒนา จึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงในองค์กรขึ้น เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการ ระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

หลักการและวัตถุประสงค์

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันใน ระดับหนึ่ง ได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาก็จะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้า ไว้แล้ว

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต
๒. ปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยับยั้งการทุจริตและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
๓. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้
๔. เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

นิยามความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk) การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับ ผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต

กรอบในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่ามีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้น ซ้ำอีก

Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสู่เสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วน พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้า ในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Facto

ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ

ทรัพยากรภาครัฐ

๑. การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยง การทุจริต

ลำดับ	กระบวนการงาน/โครงการ	ประเภทความเสี่ยง การทุจริต	ประเด็นความเสี่ยง
๑	การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	ด้านที่ ๑ ความเสี่ยง ทุจริตที่เกี่ยวข้องกับ การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สินหรือ ผลประโยชน์อื่นใด กับผู้มาติดต่อเพื่อแลก กับการอนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอน อาคาร
๒	กระบวนการงาน การเบิกจ่ายเงิน	ด้านที่ ๒ ความเสี่ยง ทุจริตในความโปร่งใส ของการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่	เจ้าหน้าที่บางรายในหน่วยงานมีการเบิก จ่ายเงินเป็นเท็จ
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	ด้านที่ ๓ ความเสี่ยง ทุจริตในความโปร่งใส ของการใช้จ่าย งบประมาณและการ บริหารจัดการ	ผู้มีอำนาจอนุมัติหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เลือกซื้อหรือเลือกวิธีการเจาะจงกับร้านที่ สามารถเรียกรับผลประโยชน์ได้

๒. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต	ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง
ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	๑	การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด กับผู้มาติดต่อเพื่อแลกกับการอนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร
ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่	๒	กระบวนการงานการเบิกจ่ายเงิน	เจ้าหน้าที่บางรายในหน่วยงานมีการเบิกจ่ายเงินเป็นเท็จ
ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ	๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้มีอำนาจอนุมัติหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเลือกซื้อหรือเลือกวิธีการเจาะจงกับร้านที่สามารถเรียกรับผลประโยชน์ได้

๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ องค์การบริหารส่วนตำบลละลมใหม่พัฒนา ได้ทำการคัดเลือกกระบวนการ การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ตัดแปลง/รื้อถอนอาคาร , กระบวนการการเบิกจ่ายเงิน และการจัดซื้อจัดจ้าง ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อสร้างมาตรการป้องกันและลดโอกาสการทุจริตจากการปฏิบัติงาน (Operational Risk) โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น

➢ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

➢ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดความเสี่ยง

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้น ตั้งแต่ ๔ ครั้งขึ้นไป ต่อปี
๔	สูง	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิน ๓ ครั้ง ต่อปี
๓	ปานกลาง	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิน ๒ ครั้ง ต่อปี
๒	น้อย	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ไม่เกิน ๑ ครั้ง ต่อปี
๑	น้อยมาก	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ผลกระทบที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
๔	สูง	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
๓	ปานกลาง	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
๒	น้อย	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
๑	น้อยมาก	กระทบต่อความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

ระดับความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงทุจริต

	สีเขียว	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับต่ำ (๑ - ๔ คะแนน)
	สีเหลือง	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๕ - ๙ คะแนน)
	สีส้ม	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐ - ๑๔ คะแนน)
	สีแดง	หมายถึง	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๕ - ๒๕ คะแนน)

๔. การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
๑	การยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด กับผู้มาติดต่อเพื่อแลกกับการอนุญาตก่อสร้าง/ดัดแปลง/รื้อถอนอาคาร	๑	๔	๔	ต่ำ
๒	กระบวนการงานการเบิกจ่ายเงิน	เจ้าหน้าที่บางรายในหน่วยงานมีการเบิกจ่ายเงินเป็นเท็จ	๑	๓	๓	ต่ำ
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	ผู้มีอำนาจอนุมัติหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเลือกซื้อหรือเลือกวิธีการเจาะจงกับร้านที่สามารถเรียกรับผลประโยชน์ได้	๒	๒	๔	ต่ำ

๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอน การ ดำเนินงาน	ประเด็นความ เสี่ยง	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือ ป้องกัน ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะ เวลา ดำเนิน การ	ผู้รับ ผิดชอบ
การยื่นคำ ขออนุญาต ก่อสร้าง/ ดัดแปลง/ รื้อถอน อาคาร	เจ้าหน้าที่มีการ เรียกรับเงิน ทรัพย์สินหรือ ผลประโยชน์อื่น ใด กับผู้มา ติดต่อเพื่อแลก กับการอนุญาต ก่อสร้าง/ ดัดแปลง/รื้อ ถอนอาคาร	ต่ำ	๑.จัดทำคู่มือประชาชน เรื่องการพิจารณา อนุญาตออกใบ อนุญาต/ ออกใบรับรอง ตาม พระราชบัญญัติควบคุม อาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๒. จัดทำผังขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน ๓. จัดทำมาตรการ ส่งเสริมคุณธรรมและ ความโปร่งใส ๔. จัดให้มีช่องทาง ร้องเรียนการทุจริต	๑. จัดทำและเผยแพร่ คู่มือประชาชน ณ จุด บริการและเว็บไซต์ หน่วยงาน ๒. เปิดเผยขั้นตอน ระยะเวลาและเอกสาร ที่ ใช้ให้ประชาชนทราบ ๓.ประชาสัมพันธ์ มาตรการคุณธรรมและ ความโปร่งใสแก่บุคลากร ๔. ประชาสัมพันธ์ ช่องทางร้องเรียนการ ทุจริต	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	กอง ช่าง
กระบวนการ งานการ เบิกจ่าย เงิน	เจ้าหน้าที่บาง รายใน หน่วยงานมีการ เบิกจ่ายเงินเป็น เท็จ	ต่ำ	๑. จัดทำคำสั่งมอบ หมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบ การเบิกจ่ายอย่างชัดเจน ๒. กำหนดแนวทางและ ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน ที่ถูกต้อง ๓. มีการตรวจสอบ เอกสารประกอบการเบิก จ่ายก่อนอนุมัติทุกครั้ง	๑. แจ้งเวียนคำสั่ง มอบหมายหน้าที่ให้ผู้ เกี่ยวข้องทราบ ๒. ตรวจสอบความ ถูกต้องของเอกสาร หลักฐานก่อนเบิกจ่าย ๓.ผู้บังคับบัญชา ตรวจสอบและอนุมัติ ก่อนการเบิกจ่ายทุกครั้ง	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	กอง คลัง
การจัดซื้อ จัดจ้าง	ผู้มีอำนาจอนุมัติ หรือเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องเลือก ซื้อหรือเลือกวิธี การเจาะจงกับ ร้านที่สามารถ เรียกรับ ผลประโยชน์ได้	ต่ำ	๑. ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติการ จัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างเคร่งครัด๒. จัดทำแผนการจัดซื้อจัด จ้างและเผยแพร่ข้อมูล ผ่านระบบ e-GP๓. แต่งตั้งคณะกรรมการที่ เกี่ยวข้องและเปิดโอกาส ให้ตรวจสอบได้	๑. ศึกษาและปฏิบัติตาม กฎหมาย ระเบียบ และ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ๒. เผยแพร่ข้อมูลการ จัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบ e-GP อย่างโปร่งใส๓. คณะกรรมการพิจารณา ผลร่วมกันและจัดทำ รายงานการประชุมเป็น หลักฐาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	กอง คลัง